

Ism Sharifi:	Qaxxor Pattaxovich Abduraxmanov
Tug'ilgan sana:	1941 yil 8 may
Tug'ilgan joyi:	Toshkent
Ilmiy unvoni:	Fizika-Matematika fanlari doktori, professor
Ta'lim:	1960-1966 yillarda Toshkent Davlat universiteti
Yo'nalish:	Nazariy fizika
Mutaxassisligi:	Fizika

Abduraxmanov Kaxar Pattaxovich – fizika-matematika fanlari doktori, professor, “Mehnat shuhrati”, “Fidokorona xizmatlari uchun” ordenlari, “O'z kasbining ustasi” belgisi, “Mehnat faxriysi” 1-darajali ko'krak nishoni va “O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasining 25 yilligi” medali nishondori, fizika fanining rivojiga, respublika fani va oliy ta'limning dolzarb nazariy va amaliy muammolarini ishlab chiqarishga, ilmiy-pedagogik mutaxassislarni tayyorlashga salmoqli hissa qo'shgan olim, yetuk ustoz, g'amxo'r rahbar va chin inson, yurtimizning taniqli va obro'li pedagoglaridan biridir.

Abduraxmanov Kaxar Pattaxovich, 1941 yil 8 mayda Toshkent shahrida ishchi oilasida tug'ildi. 1948-1958 yillarda Toshkent shahridagi 1-o'rta maktabda tahsil oldi. Mehnat faoliyatini Toshkent transport mashinasozligi zavodida asbobsoz – tokar kasbidan boshladi. Asbobsoz tokar 2-razryadli mutaxassis sifatida ikki yil ishladi.

1960-1966 yillarda Toshkent Davlat universiteti (hozirgi – O'zbekiston Milliy universiteti) Fizika fakultetining Nazariy fizika kafedrasida tahsil oldi.

K.P.Abduraxmanov 1966 yili diplom ishini muvaffaqiyatli himoya qilib, yarim o'tkazgichlar sohasida fizik mutaxassisligiga ega bo'ldi va Nazariy fizika kafedrasiga yosh mutaxassis sifatida ishga taklif etildi.

1966-1971 yillarda ToshDUning stajyor-tadqiqotchisi va aspiranti bo'lgan. Stajyorlikni SSSR FAning Leningrad yarim o'tkazgichlar institutida o'tagan (1966-1968 yillar). Aspiranturani 1968-1971 yillarda SSSR FAning Leningrad Fizika-texnika institutining diffuziya jarayonlari laboratoriyasida o'tgan.

1971-1981 yillarda Toshkent Davlat universiteti Yarim o'tkazgichlar fizikasi muammoli laboratoriyasining kichik ilmiy xodimi, katta ilmiy xodimi va laboratoriya mudiri lavozimlarida ishlagan.

1978-1981 yillarda Toshkent Davlat universiteti Yarim o'tkazgichlar va dielektriklar fizikasi kafedrasining dotsenti lavozimida faoliyat ko'rsatgan.

1981-1987 yillarda Toshkent Davlat universiteti huzuridagi Amaliy fizika ilmiy-tekshirish instituti Yarim o'tkazgichlar laboratoriyasining mudiri bo'lib ishlagan.

1987-1991 yillarda Toshkent Davlat universiteti huzuridagi Amaliy fizika ilmiy-tekshirish institutining ilmiy ishlar bo'yicha direktor o'rinbosari sifatida faoliyat ko'rsatgan.

1991-1995 yillarda Toshkent Davlat universiteti huzuridagi Amaliy fizika ilmiy-tekshirish instituti Yarim o'tkazgichlar laboratoriyasining mudiri bo'lib ishlagan.

1995-2002 yillarda O'zbekiston Respublikasi Fan va texnologiyalar qo'mitasi va O'zbekiston Respublikasi Ichki ishlar vazirligi tasarrufidagi Mikroelektronika va maxsus asboblilar ilmiy ishlab chiqarish markazi – “MELMA” davlat kichik korxonasining direktori lavozimida ishlagan.

K.P.Abduraxmanov 2002 yil dekabrda Toshkent axborot texnologiyalari universiteti Fizika kafedrasining mudiri lavozimiga tanlov asosida saylangan. 2012 yildan 2016 yil 28 oktyabrigacha Fizika kafedrasining professori lavozimida ishlagan. 2016 – 2017 yillarda Fizika kafedrasining mudiri vazifasini vaqtinchalik bajaruvchisi lavozimida, 2017 yil 15 oktyabridan Fizika kafedrasining professori lavozimida ishlab kelmoqda.

TATU o'quv ishlari bo'yicha taqdirlash marosimida

K.P.Abduraxmanov ilmiy faoliyatini Nazariy fizika kafedrasining 3-kurs talabasi bo'lgan vaqtdanoq boshladi. U 1964 yili Moskvadagi "Pul'sar" Ilmiy-ishlab chiqarish birlashmasiga tunnel diodlar texnologiyasini o'zlashtirish uchun ilmiy safarga jo'natildi.

1965 yili 5-kursda o'qiyotganida yana Moskvadagi Elektron-texnika Ilmiy-ishlab chiqarish birlashmasi va Tallindagi X.Pigel'man nomidagi radiotexnika zavodiga kremniy asosidagi integral sxema elementlarining fizikaviy va texnologik parametrlarini nazariy hisoblash va ishlab chiqarish texnologiyasini yaratish uchun ilmiy safarga jo'natildi. Safar mobaynida bajarilgan ishlar Nazariy fizika kafedrasining yirik xo'jalik shartnomasi hisobotiga hamda K.P.Abduraxmanovning diplom ishiga asos bo'ldi.

1968-1981 yillarda galliy arsenidi va kremniyning asosiy sohalari yaqinidagi kvant holatlar zichligi taqsimlanishining o'ziga xos xususiyatlarini nazariy va eksperimental o'rganish bo'yicha ilmiy-tadqiqot ishlarini olib borgan. K.P. Abduraxmanov tunnel spektroskopiyasi metodining asoschisidir. U dunyoda birinchi bo'lib metall - yarim o'tkazgich tunnel strukturalari va Djozefson kontaktlarining volt-ampere xarakteristikalarining kichik nohiziqliklarini juda past temperaturalarda ($1 \div 4.2K$) tajribaviy aniqlagan. Galliy arsenidi va kremniy asosidagi ideal tunnel metall-yarim o'tkazgich (MYao') kontaktlarini tayyorlash texnologiyasini ishlab chiqqan.

Metall-yarim o'tkazgich kontaktlaridagi elektron tunnel o'tishlarni tahlil qilish asosida n- va r-GaAs, n- va r-Si yarim o'tkazgichlarning asosiy sohalari chegaralarida kvant holatlar zichligi taqsimlanishining xususiyatlari, kirishmalar energetik sohasini hosil bo'lish va asosiy sohaga qo'shilishi kinetikasi, Mott o'tishining kritik kontsentratsiyalari, asosiy sohalar chegarasida holatlar zichligining dumi hosil bo'lishi, kirishmalar potentsialining nol anomaliyasi mexanizmi, tunnel effekti orqali o'tayotgan elektronlarning effektiv massalari va tunnel o'tish ehtimolligi qiymatlarining energiyaga bog'liqligi, asosiy sohalar chegarasining siljish qiymatlarini birinchi bo'lib tajribaviy aniqlagan. 8×10^{18} dan $6,25 \times 10^{19} \text{ sm}^{-3}$ gacha kuchli boyitilgan galliy arsenidi va kremniyda kirishmalar energetik sohasining asosiy sohalarga qo'shilishida Fermi energiyasining sakrashga o'xshash o'zgarishi birinchi marta tajribaviy kuzatilgan. K.P.Abduraxmanov yarim o'tkazgichlar asosiy sohalari chegarasida kvant holatlar taqsimlanishi va uning o'ziga xos xususiyatlarini eksperimental o'rganish bo'yicha yangi ilmiy yo'nalishga asos soldi, ilmiy maktab yaratdi.

1973 yilda Leningrad politexnika institutining Ixtisoslashgan Ilmiy kengashida "Galliy arsenidining asosiy sohalari yaqinidagi kvant holatlar zichligini izlash" mavzusida nomzodlik dissertatsiyasini yoqlagan.

K.P.Abduraxmanov 1981 yilda ToshDU huzuridagi Amaliy fizika ilmiy-tekshirish institutida yarim o'tkazgichlar laboratoriyasini tashkil etdi va 1995 yilgacha unga rahbarlik qildi.

UQT diapazonida ishlaydigan mobil radiostantsiyalar akkummulyatorlarini quyoshdan zaryadlagich qurilmasi. SZU-15

Toshkent vrachlar malakasini oshirish instituti Oftalmologiya kafedrasini klinikasi Karl-Zeiss xirurgik stoliga o'rnatilgan apparat-dasturli televizion mikroskopida olingan ko'z olmasining qon tomirlari tasviri

TATUning Farg'ona filiali hududiga Toshkent teleminorasi maketining quyoshdan yoritish tizimini o'rnatish davrida

Ilmiy izlanishlarda olingan natijalar asosida K.P.Abduraxmanov (1990) va Sh.B.Utamuradovlar (2015) doktorlik dissertatsiyalarini himoya qilganlar. K.P.Abduraxmanov rahbarligida Sh.Miraxmedov (1978), S.I.Vlasov (1979), A.Ya.Kvurt (1984), Sh.B.Utamuradova (1987), T.A.Umarov (1987), M.D.Xodjaev (1991), K.X.Xodjaev (1991), X.U.Sagdullaev (1993), S.K.Persheev (1995)lar nomzodlik dissertatsiyalarini; Sh.B.Utamuradova (2015), S.S.Beknazarova (2015) doktorlik dissertatsiyalarini hamda O.O.Ochilova (2018), X.Yo'ldoshev (2019) falsafa doktori dissertatsiyalarini himoya qilganlar.

Qaxxor Pattaxovich Abduraxmanov

Qaxxor Pattaxovich Abduraxmanovning ilmiy, pedagogik va mehnat faoliyati

[Yuklab olish](#)

Ixtirolar

- Абдурахманов К.П., Камилов Т.С., Исаев М.Ш. “Способ изготовления плупроводниковых фотоэлектрических приборов”. Авторское свидетельство № 3364320.
- Абдурахманов К.П., Адамбаев К., Камилов Т.С., Худайбердиев С.С. “Способ изготовления приемника излучений”. Авторское свидетельство №307138.
- Абдурахманов К.П., Очилов О., Стрижевский А.Г. “Мобильное солнечное зарядное устройство”. Патент на полезную модель № ФАП 00374 от 2008 г.
- Абдурахманов К.П., Очилов О., Стрижевский А.Г. “Мобильное солнечное зарядное устройство”. Патент на полезную модель № ФАП 00482 от 2009 г.
- Абдурахманов К.П., Очилов О., Очилова О.О. “Учебный прибор для дистанционной демонстрации интерференционных явлений по оптике”. Патент на полезную модель № ФАП 00435 от 2009 г.
- Абдурахманов К.П., Очилов О., Очилова О.О. “Устройство для сравнительного анализа объекта по изображению его поверхности”. Патент на изобретение № ФАП 04195 от 2010 г.
- Абдурахманов К.П. “Технология промышленного производства технического кремния по электродуговой плавки, охраняемой в режиме ноу-хау”. Интеллектуальная собственность. Объект интеллектуальной собственности. Регистрационный № 04 2008. Центр профессиональной оценки.
- Абдурахманов К.П., Хамидов В.С., Бендик В. «еСтудй.уз» масофавий таълим тизими. Свидетельство на программный продукт ДГУ № 01979 (20100099) 01.07.2010.
- Абдурахманов К.П., Бекназарова С.С. «Программа для ЭВМ “Медиакурс Буилдер»». Свидетельство на программный продукт № ДГУ 02563 от 11.07.2012 г.
- Абдурахманов К.П., Бекназарова С.С. Программа для ЭВМ «Тест Портал». Свидетельство на программный продукт. № ДГУ 02535 от 08.06.2012.
- Абдурахманов К.П., Бекназарова С.С. Электронный медиакурс по физике. Свидетельство на программный продукт. № 1356 от 02.09.2013 г.
- Абдурахманов К.П., Азаматов З.Т., Очилов О., Кануников В.В., Грошев И. “Аэродинамический двигатель”. Авторское свидетельство. Рег. №1AP201-305-17 от 12.12.2013 г.
- Абдурахманов К.П., Тигай О.Э, Бендик В.А., Хамидов В.С. Конструктор электронных учебных комплексов «Е-ТекстБук». Свидетельство на программный продукт. № 2283 от 24.02.2015г. Автор.уз.
- Абдурахманов К.П., Азаматов З.Т., Кулагин И.А., Хусаинов И.А. «Лазерли интрограммаларнинг Фурье тимсолларини яшаш ва ўхшатиш учун дастур». Свидетельство интеллектуальной собственности № ДГУ 04829 от 2017 г.
- Абдурахманов К.П., Усманов Б.Ш., Тахиров У.Х. «Солнечная сушильная установка». Заявка на патент на полезную модель. № ФАП 20190018 от 01.02.2019 г.
- Абдурахманов К.П., Давронбеков Д., Исраилов Ж., Кириакиди А., Тиллабоев Б., Елькин Д., Давронбеков Н. “Модель регистрации пользователей информационной системы ИМЕИ». Свидетельство интеллектуальной собственности № ДГУ 06874 от 17.07.2019 г.
- Абдурахманов К.П., Давронбеков Д., Исраилов Ж., Файзуллаев Н., Давронбеков О. Расчет

ИМЕИ мобильного терминала В1,0. Свидетельство интеллектуальной собственности № ДГУ
06201 от 08.04.2019 г.